

ฉบับที่ 53/2562

วันที่ 26 สิงหาคม 2562

งานสัมมนาวิชาการของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประจำปี 2562

“คลังคิด เศรษฐกิจเชิงพื้นที่”

วันศุกร์ที่ 23 สิงหาคม 2562

ณ ห้องจัดราบอลรูม โรงแรมสยามเคมปินสกี กรุงเทพฯ

(ช่วงบ่าย)

นายลวรณ แสงสนิท ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เปิดเผยผลการสัมมนาวิชาการของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ประจำปี 2562 ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งที่ 16 ในหัวข้อ “คลังคิด เศรษฐกิจเชิงพื้นที่” วันศุกร์ที่ 23 สิงหาคม 2562 ณ ห้องจัดราบอลรูม โรงแรมสยามเคมปินสกี กรุงเทพฯ ว่า ในงานสัมมนาภาคบ่ายเป็นการเสวนาในหัวข้อ “มิติใหม่ การจัดทำนโยบายเชิงพื้นที่” โดยได้รับเกียรติจาก 1) ดร. กอบศักดิ์ ภูตระกูล รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2) ดร. วราเทพ รัตนากร อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง 3) นายฐานันท์ สิทธิวิวัฒน์ภักดี กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) 4) ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ 5) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เข้าร่วมการเสวนา โดยมีนายวรินทร์ สัจเฉว เป็นผู้ดำเนินรายการ สรุปได้ ดังนี้

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กล่าวว่า สศค. ได้ศึกษาวิเคราะห์เศรษฐกิจเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบโดยแบ่งกลุ่มจังหวัดออกเป็นสี่กลุ่มตามประสิทธิภาพการผลิตและความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ แนวทางดำเนินนโยบายการคลังแบบเฉพาะเจาะจง (Tailor-made Policy) จะทำให้การจัดสรรงบประมาณที่ภาครัฐมีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ทางภาครัฐยังมีความตั้งใจที่จะพัฒนาต่อยอดนโยบายต่าง ๆ ร่วมกับภาคเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ให้มากที่สุด

ดร. กอบศักดิ์ ภูตระกูล กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในช่วงอดีตที่ผ่านมา มีลักษณะการสั่งการจากบนลงล่าง มีการพึ่งพาภาครัฐในระดับสูง ซึ่งอาจจะทำให้กลไกการจัดทำนโยบายไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาได้อย่างทั่วถึงและตรงกลุ่มเป้าหมาย ในปัจจุบัน รัฐบาลมีนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสมดุล และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ดังนั้น การจัดทำนโยบายเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ที่ สศค. นำเสนอในวันนี้ ถือเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาการจัดทำนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสามารถต่อยอดได้กับนโยบายต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการประชารัฐต่าง ๆ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการพัฒนาชนบท (Big Data for Rural Development) โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการปรับปรุงเครื่องมือเชิงนโยบายเดิม อาทิ กองทุนหมู่บ้านให้มีบทบาทในการพัฒนาเชิงพื้นที่มากขึ้น และการสร้างเครื่องมือใหม่ อาทิ การใช้นโยบายประชารัฐโดยเพิ่มบทบาทของมหาวิทยาลัยมาช่วยพัฒนาชุมชนมากขึ้น และการใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือควรมีการมอบอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการคิดและตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนของตนให้มากขึ้น

ดร. วราเทพ รัตนากร กล่าวว่ปัญหาความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเชิงพื้นที่เกิดจากศักยภาพของแต่ละพื้นที่ที่ไม่เท่ากัน ทำให้การกระจายงบประมาณไปยังท้องถิ่นไม่ทั่วถึง ทั้งนี้ ประเทศไทยมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจในเชิงพื้นที่มาก แม้ในจังหวัดเดียวกันก็มีความแตกต่างและศักยภาพไม่เท่ากัน และที่ผ่านมามีการให้ความสำคัญกับจังหวัดใหญ่มากกว่าจังหวัดรอง ทั้งนี้ เห็นด้วยที่ สศค. จัดทำนโยบายเชิงพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลเข้าถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด แต่ควรเพิ่มรายละเอียดเป็นเชิงพื้นที่ระดับที่เล็กลง เช่น ในระดับอำเภอและตำบล ซึ่งจะช่วยให้เกิดความแม่นยำในการกำหนดนโยบายและแก้ปัญหาต่อไป

นายฐาน ปณ สิริวัฒนภักดี กล่าวว่ในช่วงอดีตที่ผ่านมาภาคเอกชนไทยยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ทำให้ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เพียงฝ่ายเดียว แต่ในปัจจุบันภาคเอกชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นและพร้อมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศร่วมกับประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ในช่วงที่ผ่านมาภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจเชิงพื้นที่มากขึ้น โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเชิงพื้นที่และมีการสร้างเครือข่ายให้ชุมชนเป็นผู้ลงมือทำ โดยมีภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นผู้สนับสนุน ทั้งนี้ การพัฒนาทุกพื้นที่พร้อมกันโดยอาศัยความร่วมมือในทุกภาคส่วนจะทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ให้ความเห็นว่าปัญหาความยากจนของประเทศไทยมีที่มาจากสามปัจจัยได้แก่ ข้อจำกัดด้านสิทธิและกลไกทางกฎหมายในการประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนถึงปัญหา และการขาดโอกาสในการสร้างอาชีพ ดังนั้น ควรให้ภาครัฐช่วยสนับสนุนในการเพิ่มศักยภาพในด้านดังกล่าวและเห็นว่าผลงานวิชาการที่ สศค. ได้นำเสนอมีประโยชน์ แต่ควรเพิ่มเติมในเรื่องการประเมินผลโครงการเชิงพื้นที่ให้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป การจัดทำนโยบายเชิงพื้นที่ที่ สศค. ได้พัฒนารอบแนวทางวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ สศค. จะได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากการเสวนาไปพัฒนาแนวทางในการกำหนดนโยบายเชิงพื้นที่ให้เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีทั่วถึงและมีประสิทธิภาพต่อไป